

سوالات و کلید پیشنهادی درس اصول فقه آزمون وکالت ۹۷

تنظیم: استاد محمد فرامرزی

۶۱- ماده ۹۵۴ قانون مدنی مقرر می دارد: «کلیه عقود جایزه به موت احد طرفین می شود و همچنین به سفه در مواردی که رشد معتبر است.» اگر با قیاس حالت جنون به سفه گفته شود کلیه عقود جایز به جنون احد طرفین منفسخ می شود، این قیاس را چه می نامند؟

(۱) قیاس اولویت

(۲) قیاس مساوی

(۳) قیاس مستنبط العله

(۴) قیاس منصوص العله

۶۲- در خصوص جمع تبرّعی و جمع عرفی، کدام مورد صحیح است؟

(۱) جمع تبرّعی، مربوط به ادله ناظر به بیان امور غیرالزامی است؛ اما جمع عرفی، مربوط به ادله ناظر به بیان احکام الزامی است.

(۲) جمع تبرّعی، مربوط به تعارض دو دلیلی است که دلالت آنها در حدّ ظهور است؛ اما جمع عرفی، مربوط به تعارض دو نصّ است.

(۳) جمع تبرّعی، جمعی دلبخواهی است که شاهی از لفظ آن بر گواهی نمی دهد؛ اما جمع عرفی، جمعی است که میان دو یا چند دلیل متعارض با تکیه بر شواهد لفظی موجود در ادله صورت می گیرد.

(۴) جمع تبرّعی، صرفاً با لحاظ مناسبت حکم و موضوع صورت می گیرد؛ اما در جمع عرفی، تاکید بر معیارهای عرفی خارج از حدود دلالتهای لفظی است.

۶۳- استصحاب قهقهرایی، ناظر به کدام مورد است؟

(۱) تقدم زمان حدوث یقین بر زمان حدوث شک (۲) تقدم زمان حدوث شک بر زمان حدوث یقین

(۳) تقدم زمان متیقن بر زمان مشکوک (۴) تقدم زمان مشکوک بر زمان متقن

۶۴- در باره اصل استصحاب و اصل برائت، کدام مورد صحیح است؟

(۱) استصحاب، اصل غیر محرز و برائت، اصل محرز است.

(۲) استصحاب، اصل محرز و برائت، اصل غیر محرز است.

(۳) هر دو اصل محرز هستند.

(۴) هر دو اصل غیر محرز هستند.

۶۵- در تعارض میان قاعده، «قیح عقاب بلا بیان و قاعده «لزوم دفع ضرر محتمل» حکم تعارض چیست؟

(۱) قاعده قیح عقاب بلا بیان، مخصّص قاعده لزوم دفع ضرر محتمل است.

(۲) قاعده قیح عقاب بلا بیان، وارد بر قاعده لزوم دفع ضرر محتمل است.

(۳) هر دو قاعده، تساقط پیدا می کنند

۴) قاعده قبح عقاب بلا بیان، حاکم بر قاعده لزوم دفع ضرر محتمل است.

۶۶- درستی ضمانت از شوهر نسبت به نفقه ایام آینده زوجه، با توجه به اینکه وجود زوجیت در آینده به عنوان سبب دین مشکوک است. با استناد به کدام مورد، قابل توجیه است؟

۱) استصحاب مقلوب

۲) قاعده یقین و شک سازی

۳) استصحاب امر استقبالی

۴) قاعده مقتضی و مانع

۶۷- مراد از «مقتضی» در بحث «استصحاب در مورد شک در مقتضی» کدام است؟

۱) استعداد بقای حکم

۲) مقتضی حکم

۳) سبب حکم

۴) علت حکم

۶۸- در خیار تبعض صفقه، چنانچه صاحب خیار در زمان اول، خیار خود را اعمال نکند و سپس تردید به وجود آید که آیا خیار مزبور باقی است یا خیر. این شک و تردید مربوط به کدام مورد زیر است؟

۱) واقعیت امر موجود

۲) مقتضی

۳) وجود رافع

۴) رافع

۶۹- بنابر عدم اعتبار اصل عقبیت، کدام یک از آثار زیر، بر مستصحب بار می شود؟

۱) آثار شرعی و حقوقی بی واسطه یا با یک یا چند واسطه شرعی، حقوقی یا عقلی

۲) آثار شرعی و حقوقی بی واسطه یا با یک یا چند واسطه شرعی، حقوقی، عقلی یا عادی

۳) فقط آثار شرعی و حقوقی بی واسطه

۴) آثار شرعی و حقوقی بی واسطه یا با یک یا چند واسطه شرعی و حقوقی

۷۰- با توجه به تعریف تاجر در ماده ۱ قانون تجارت که مقرر می دارد «تاجر کسی است که شغل معمولی خود

را معاملات تجاری قرار دهد» کدام یک از موارد زیر را می توان گفت؟

۱) تاجر، حقیقت قانونی است و بنابراین هرگاه قانونگذار این واژه را به کار ببرد، باید بر همین معنای قانونی حمل شود.

۲) در موارد مشکوک، تاجر در متن قانونی بر معنای متعارف نزد تجار و بازرگانان حمل می شود. که مخاطبان این قانون هستند، نه بر معنای مذکور در متن قانون.

۳) به رغم تعریف فوق، در موارد مشکوک، تاجر بر معنای لغوی آن حمل می شود.

۴) این تعریف، تنها شرح اسم است پس در موارد مشکوک، تاجر بر معنای معروف نزد عرف عام، حمل می شود.

۷۱- در کدام مورد، بانتفای یکی از شروط، حکم در جزا منتفی نمی شود؟

۱) اگر در طرف مصالحه و یادر مورد صلح اشتباهی واقع شده باشد. صلح باطل نیست.

۲) در صورت تعدد وارث و عدم توافق بین آنها، مال ودیعه به حاکم رد می شود.

۳) هرگاه کسی دیگری را بترساند و موجب فرار او گردد و آن شخصی، در حال فرار، خود را از جای بلندی پرت کند و بمیرد ترساننده ضامن است.

۴) هرگاه کسی اتفاقاً و بدون قصد به شخصی برخورد کند و موجب آسیب او شود، خطای محض است.

۷۲- کدام مورد، حکم واقعی اولی است؟

۱) جواز اختیار مسکن توسط زوجه در صورت خوف ضرر

۲) جواز استخدام کارشناسان خارجی از طرف دولت در موارد ضرورت

۳) وجوب تیمم در حالت اضطراب

۴) باطل بودن معاملات در حالت جنون

۷۳- تفاوت باب تعارض و تراحم، در کدام مورد است؟

۱) در تعارض، دلالت دلیل، مجمل است. ولی در باب تراحم، دو حکم که ضرورتاً یکی اهم و دیگری مهم است، با هم تراحم می نمایند.

۲) در تعارض، ناسازگاری در ناحیه دلالت دو یا چند دلیل است؛ ولی در تراحم، مشکل در ناحیه اجرا و امتثال حکم است.

۳) در باب تعارض، دو دلیل مطلقاً حتی در صورت ترجیح یکی بر دیگری، از اعتبار ساقط می شوند؛ ولی در تراحم، همواره تکلیف اهم مقدم می شود.

۴) در باب تراحم، معیار شناسایی حکم اهم از مهم، عقلی و بدیهی است؛ ولی در باب تعارض، معیارهای ترجیح، مبهم و اختلافی است.

۷۴- در خصوص ماده ۹۶۰ قانون مدنی که مقرر می دارد «هیچ کس نمی تواند از خود سلب حریت کند.» چه می توان گفت؟

۱) «هیچ کس» مصداق لفظ عام و «حریت» اصطلاحاً مطلق است.

۲) دلالت «هیچ کس» بر شمول بر مبنای مقدمات حکمت است؛ اما دلالت «حریت» بر شمول به خود لفظ حریت است.

۳) «هیچ کس» و «حریت» هر دو از الفاظ عموم هستند.

۴) «هیچ کس» و «حریت» هر دو از الفاظ مطلق هستند.

۷۵- مقصود از اجماع مدرکی که در فقه معتبر نیست، چیست؟

۱) همان اجماع منقول است که شماری از فقیهان آن را نقل کرده اند؛ اما وثوقی به آن نیست.

۲) همان اجماع تبعدی است که دلیل خاصی ندارد؛ اما فقیهان تبعداً آن را پذیرفته اند.

۳) اجماع بر حکمی است که دلایل خاص خود را دارد و بنابراین ملاک در پذیرش یا عدم پذیرش آن، کفایت یا عدم کفایت همان ادله است، نه اجماع.

۴) اجماعی است که مستندات آن در منابع شیعی یافت نمیشود و فقیه خود آن را تحصیل نکرده است.

۷۶- در خصوص حکم تکلیفی و حکم وضعی، کدام مورد صحیح است؟

۱) کاربرد این دو اصطلاح تنها اعتباری است. هر حکمی به اعتباری تکلیفی و به اعتباری دیگر، دقیقاً وضعی است.

۲) حکم تکلیفی مربوط به قلمرو عبادات است، ولی حکم وضعی به باب معاملات و عرفیات مربوط می شود.

۳) حکم تکلیفی، ضرورتاً مستلزم یک حکم وضعی متناسب با آن است، مانند اینکه از نهی از یک نوع معامله (حکم تکلیفی)، بطلان آن (حکم وضعی) استنتاج می‌شود.

۴) حکم تکلیفی، ناظر به بیان تکلیف الزامی یا غیرالزامی است اما حکم وضعی، وضعیت شیء یا امری را توصیف می‌کند.

۷۷- مقصود از قید که فقدان آن، یکی از مقدمات حکمت و از شرایط تمسک به اطلاق دلیل است، چیست؟

۱) تنها قیود لفظی است که در متن همان دلیل، به عنوان قید حکم یا موضوع ذکر می‌شود.

۲) تنها قیود عقلی، مراد است.

۳) اعم از قید لفظی و عقلی است و اعم است از اینکه قید در متن دلیل ذکر شود یا در موقعیت و مقام صدور دلیل، موجود باشد.

۴) تنها قیود لفظی است و قید عقلی نمی‌تواند مصداق قیدی باشد که دلیل لفظی را مقید نماید.

۷۸- کدام مورد در خصوص استعمال واژه وکیل، درباره کسی که به زودی پروانه وکالت خود را از مراجع مربوط دریافت می‌کند، صحیح است؟

۱) مصداق استعمال مجازی است که عرف اهل زبان ممکن است آن را استعمال مقبول قلمداد کنند.

۲) مصداق استعمال لفظ در معنای حقیقی است و در هر حال استعمالی مقبول است.

۳) بنابر وضع واژه‌ها، برای اعم از صحیح و فاسد، مقبول است، اما بنابر اینکه الفاظ، برای مفاهیم صحیح وضع شده باشند، استعمال مقبولی نخواهد بود.

۴) استعمال لفظ در این مورد و موارد مشابه، نه از باب استعمال حقیقی و نه از باب استعمال مجازی، عرفاً مقبول نیست.

۷۹- در خصوص تخصیص عموم مستفاد از لفظ، با مفهوم، کدام مورد صحیح است؟

۱) با توجه به قوت دلالت لفظی و ضعف مفهوم، مفهوم مطلقاً توان تخصیص عام را ندارد.

۲) تخصیص عام با مفهوم، نوعاً مستلزم تخصیص اکثر است که عرفاً مقبول نیست.

۳) تخصیص عموم لفظی تنها با مفهوم مخالف، آن هم در صورتی صحیح است که عام، آبی از تخصیص نباشد.

۴) هرگاه مفهوم در شمار مفاهیم معتبر و حجت باشد، می‌تواند عموم لفظی را تخصیص بزند.

۸۰- ماده ۲۹ قانون تجارت مقرر می‌دارد: «در شرکت‌های سهامی عام، مبلغ اسمی هر سهم نباید از ده هزار ریال بیشتر باشد.» ماده مزبور، در مقام بیان کدام مورد زیر است؟

۱) حکم وضعی و سکوت از بیان حکم تکلیفی

۲) حکم تکلیفی صریح و الزامی

۳) جمله انشایی در قالب و ساختار جمله اخباری که متضمن تأکید بیشتری است.

۴) صرفاً توصیه و پیشنهاد است، به دلیل عدم ذکر ضمانت اجرا برای تخلف از آن

توضیح: در خصوص سؤال شماره ۸۰، علاوه بر گزینه ۱، گزینه ۳ هم می‌تواند صحیح تلقی شود.